

Cultura? o €ultura?

RESUM

Les ratlles que segueixen volen suggerir alguns aspectes que poden arribar a condicionar la misèria cultural d'una societat abassegada pel mercat i, doncs, determinada per uns interessos culturals a l'òrbita del capitalisme ara concebut com a depredador.

RESUMEN

Las líneas que siguen pretenden sugerir algunos aspectos que pueden condicionar la miseria cultural de una sociedad acaparada por el mercado y, en consecuencia, determinada por unos intereses culturales en la órbita del capitalismo, concebido como depredador.

ABSTRACT

The following lines are intended to suggest some aspects that may condition the cultural misery of a society seized by the market and, consequently, determined by cultural interests in the orbit of capitalism, conceived as the predator.

Paraules clau: cultura, interessos corporatius, alienació

Palabras clave: cultura, intereses corporativos, alienación.

Keywords: culture, corporate interests, alienation.

Xavier Ferré Trill (Reus, 1962). Doctor en Sociologia i en Història. Professor de Pedagogia en la Universitat Rovira i Virgili (URV). Ha publicat: *Ramon Amigó (1925-2011), pedagog del territori*. Les seves línies d'investigació són la història de les idees, pensament polític contemporani i moviments socials. Ha editat l'obra inèdita de Joan Fuster, *Dues Visions* (URV/UJI, 2014).

Cultura? o €ultura?

Xavier Ferré Trill

*xavier.ferre@urv.cat

Em demanen unes ratlles sobre la cultura, sóc partidari de no divagar, per aquest motiu diré com veig la qüestió des de la vida quotidiana d'un mortal qualsevol.

No cal dir que la cultura (amb article) no existeix. És una idea que ve contrastada pels fets. I quins són aquests fets?

1. Desinterès flagrant de les anomenades institucions territorials, i autonòmiques (nacionals, quan siguin estat), per a donar suport a projectes realment creatius que tenen com a fi afavorir el benestar social del comú de la població.

2. Interès flagrant de les anomenades institucions territorials, i autonòmiques (nacionals, quan siguin estat), a confondre 'cultura' amb espectacle. Perfecta vigència de l'assaig de Guy Debord: *La societat de l'espectacle* (que sàpiga, encara no traduïda a la nostra llengua).

3. Balafiament de recursos públics municipals en *ideies* que no aporten res al context de conscienciació crítica de la ciutadania política conscient (en-construcció?).

4. Heroïcitats supervivents de centres d'estudis locals i comarcals a l'hora de dur a terme una digna política de publicacions, que no compten (fet gens casual: el rànquing bancari-competitiu- és-el-que-talla-el-bacallà) amb el suport majoritari del món "acadèmic" universitari. La universitat com a empresa, no pas com a nucli de reflexió nacional-popular.

5. Cultura com a 'palau de vidre'. Aïllar el capital cultural, simbòlic, de la majoria social, perquè el poder (estatal-autonòmic) sap que l'apropiació d'aquest capital per part de les classes subalternes esdevé "dinamita del cervell" (expressió manllevada de l'organ de la CGT, *Catalunya*): democratització revolucionària del nervi imaginatiu: la cultura com a força revolucionària.

6. Centenaris i Discursos. Un fet prou eloqüent de cultura inorgànica (cultura sense projecte=no cultura) és bastir *tinglados* commemoratius, la realització dels quals resten en posterioritat oblidada. Despesa de diner i recursos conjunturals que no compten amb cap política de planificació per a reproduir el simbolisme (i significat material) de l'esdeveniment en qüestió de manera sostinguda, és a dir: que el fet o univers de significat acabi per formar part de l'imaginari quotidià (aquesta és la clau) de la gent. El fet històric, simbòlic o material, com a dotació de sentit vital.

6.1 Cal també denunciar l'ús sectari de la memòria, sempre associada a la cultura, car és el que "resta" d'allò dit. Per què l'Ajuntament de Barcelona s'ha carregat l'espai del 'Memorial 1714'? És que aquesta iniciativa no forma part de la cultura entesa com a nacional? Per què no s'ha aprofitat aquest espai de llibertat per a projectar-lo, de manera digna, fins als fets presents? A qui li interessa una 'història congelada'? Per què no bastir un Museu Nacional de Memòria?.

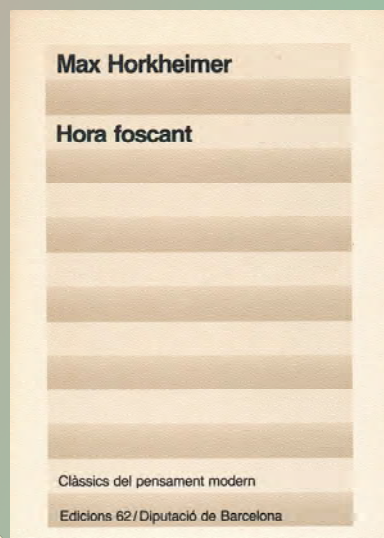
*Cultura/€ultura. Ànima en pena, que no cotitza en borsa i és vexada pel tacticisme d'interessos electorals/polítics (allò de per quedar bé). Ens no identificat d'interès econòmic per a reietons territorials en forma de nòmina sucosa a fi de mes. I la resta dels mortals? Reproducció de la misèria: ja s'ho faran. Cultura (allò que fem iensem) roman en etern divorci i lluita amb el "sagrat" capitalisme. No és tracta, però, de cap sagrada família, malgrat els esforços herculis dels gestors de torn.

Bibliografia:

- Antonio Gramsci: [article a *Oridine Nuovo*]: "Any Nou", 1 de gener de 1916. En cal destacar, al meu juí, a més de tota la implacable argumentació sobre la mecanització de la vida quotidiana a partir de la celebració de diades consumistes imposades, el concepte de 'burocràcia de l'esperit', en referència a les estructures de poder (del que s'entèn com a indústria cultural) que decideixen l'organització-model cultural: ens la "vénen", ens la imposen (la gran majoria de les grans concentracions editorials recorren a aquest recurs de mercat).
- Herbert Marcuse: *Per una nova definició de la cultura* [1965], Edicions 62, Barcelona, 1971.

Theodor Adorno i Max Horkheimer en una trobada a l'Escola de Frankfurt

Un dels volums de la monumental obra d'Alexandre Galí